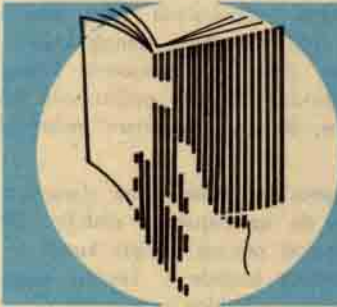

yemeklerle telâfi edildiği takdirde tad alma duygusu geri gelir. Başka bir hastalığım da hipogusia hastalığıdır ki, bu da yiyecek ve içeceklerden aldığım lezzeti azaltır. Bu hastalıkta birçok yiyecekler lezzetsizdir. Rostu yemek, yumuşak bir lâstik çiğniyor hissi verir. Portakal lezzetsiz bir jelâtin tadı verir. Tatlı şeylerin tadını almak için, Erol'un sabah kahvaltısında kornfleks'e ve içtiği çaya çok miktarda şeker koyması lâzımdır. Bu hastalığa birçok şeyler neden teşkil edebilir ki, bunlar benim tad alma tomurcuklarımla görünüşünü ve faaliyetini değiştiren faktörlerdir. Bazı olağanüstü hallerde tad alma duygusu tamamiyle kaybolur. Tabii bu halde olanların morali çok bozulur ve bunlar anılar ve

şunu kabul ederler ki tad alma duygusu öteki duygular arasında insana ençok zevk verenidir.

Hakikaten insanı şaşırtan bir husus varsa o da bu kadar hizmet gören bir organın o kadar aşağı düzeyde bir önem taşımasıdır. Normal şartlar altında Erol bana, onun sağlığı için o kadar önemli olmayan saçından veya parmak uçlarındaki tırnaklarından daha az ilgi duyar. Fakat sanırım ki bunun için de elimden birşey gelmez. Ancak yılmadan, yorulmadan görevimi başarmaya çalışırım ve ona tad almadığı, konuşmada yaşıntısı boyunca yine de hizmet ederim.

*READER'S DIGEST'ten
Çeviren: Galip ATAKAN*

YASAMAK veya VAR OLMAK

Stuart CHASE

Onümüzde hayatın değerlerini ölçen sanki bir ölçek var. Bu ölçeğin herhangi bir yerinde ise, —belki de pek net olmayan— bir çizgi... Bu çizginin altı, kişinin şu veya bu şekilde "var oluşunu", üstü ise "yaşayış"ını gösteriyor. Hayatta olmak, gerçekten yaşıyor olmak ne demek? Hayatın başkaları için ne anlam taşıdığını değil ama benim için ne demek olduğunu biliyorum; değerlendirebilmek için kendimce bir metod da buldum.

Her gelen günün yaşadığınız saatlerinin yanına "artı", ölü saatlerinin yanına "eksi" koyun; yaşanan saatleri yaşatan, ölü saatleri öldürenin ne olduğunu böylece bulun. Böyle bir analizle hayatın gerçeğini bulup çıkarmak mümkün mü? Şair, "Hayır..." diyecektir ama ben bir muhasebeciyim ve sadece boş zamanlarımda şair yazırım.

Notlarım yaşadığımı hissettiğim onbir ve sadece var olduğumu hissettiğim altı durumun sınıflandırıldığını gösteriyor. Bu durumlar, belirtmek gereksiz ama, yine de söyleyim, tabii belli başlı olanları. Ayrıca, analiz edilemeyecek kadar belirsiz durumlarla da karşılaştım. Onbir "artı" reaksiyonum şunlar:

Bir şey yaratırken —örneğin bu makaleyi yazarken, bir resim karalarken, ekonomik bir

teori üzerinde çalışırken, bir kitaplık yaparken— yaşıyor gibiyim.

Sanat, bana hayat veriyor. İyi bir roman, bazı şiirler, resimler ve operalar, pek çok binalar ve bilhassa köprüler beni o derece etkiliyor ki, artistin kanını adeta kendi damarlarımda hissediyorum.

Dağlar, deniz ve yıldızlar —binlerce şairin bütün eski konuları— beni yeniden canlandırıyor. Ancak, sanatla ilgili olunca, işlem, otomatik olmaktan da çıkıyor. Ben —ki bazen denizden nefret etmişimdir— bunları gördüğüm zaman genellikle kendimi var oluş çizgisinin üzerinde hissedirim.

Aşk hayattır; canlıdır ve kuvvetlidir. Kişinin arkadaşına duyduğu sevgi de benim için gerçek bir duygudur.

İyi bir sohbet, iyi bir tartışma içindeyken yaşarım. Benim için gerçek olan fikirler üzerinde durmak, bana bir çeşit canlılık verir.

Tehlike içindeyken yaşarım —örneğin— dağa tırmanırken.

Çok fazla üzüntülüğün yaşadığımı iyice hissedirim.

Spor yaparken yaşarım —tercihan açık hava da yapılanlarda— yüzmek, kızak ve kayak

kaymak, bazen araba kullanmak, bazen yürümek gibi.

Kişi, uzun süre aç kaldıktan sonra, bir şeyler yediği zaman veya yorucu bir tırmanıştan sonra soğuk bir pınara dudaklarını değirdiği zaman yaşıyor.

Kişi, uyuduğu zaman yaşıyor. Açık havada geçirilen bir günün sonundaki derin, sıhhatli uyku, insana sessizce çalışan bir dinamo hissinin veriyor.

İçden, candan güldüğüm zaman yaşıyorum. Bu "yaşanan" anlara karşı olarak, şu "var olma" durumlarını buldum:

Herhangi bir sıkıcı iş yaptığım zaman —örneğin: bulaşık yıkadığım, bir çok mektuba cevap verdiğim, para işleriyle uğraştığım, traş olduğum, tramvaya bindiğim, alışveriş yaptığım zamanlar var oluyorum.

Vasat seviyede sosyal bir fonksiyon içindeyim —çay, yemek, tatsız insanların konuşmalarını dinlemek gibi— var oluyorum.

İhtiyacı yokken yemek, içmek veya uyumak, yaşamak değil var olmaktır.

Eski, monoton şeyler —şehir duvarları, çok bilinen sokaklar, evler, odalar, eşyalar ve giyecekler— kişiyi var oluş seviyesine sürükler.

Büyük şehirlerin pis semtlerinde görülen cinsten tüm çirkinlikler, beni son derece rahatsız eder.

Sinirlendiğim zaman, yaşamaktan uzağımdır. Kavgalar, anlaşmazlıklar ve "hakkından gelme-

ler" in çıkamaz sokaklarında, ben sadece var olmuştumdur.

Böylece, bir genelleme yaparak, "hayat"ı, "var oluş"dan ayırdım. Tabii ki, "yaşamak" çoğunlukla, fizikî koşulların tamamen dışında kalan ruhsal bir durumdur. Kişi, bir bahar günü, eski, monoton çevre içinde de olsa, birdenbire yaşadığını hissedebilir. Bazen bulaşık yıkamak bile eğlenceli gelebilir veya traş olan kimse şarkı söylemeğe başlar; fakat bu taşkınlıklar tamamen anormaldir.

Notlarım, bir haftanın 168 saatinin sadece 40'ında veya zamanın % 25'inde "yaşadığımı" gösteriyor. Bu süre bana, biraz yaratıcı çalışma yapma, bir pazar yürüyüşü, acıkma, sıhhatli uyku, biraz okuma, bir temsilin iki sahnesi, bir filmin bir kısmı, arkadaşlarla sekiz saatlik enteresan bir tartışma yapma olanağı sağladı. Beni bağlayan, daha çok ekonomik ihtiyaç zincirlerinin altından doğrulabilseydim, aynı 168 saatte, eminim, iki misli "yaşamam" mümkün olurdu.

Beni "yaşama"dan uzaklaştıran durumlar, pek çoklarını da uzaklaştırıyor olabilir. Bir genelleme yapacak olursak, kişinin kurtuluşu, tüm insanlığinkine bağlıdır - yaşama oranı toplum kitlesinininkiyle birlikte artar.

HOW TO LIVE WITH LIFE'dan
Çeviren: Sevgi ÜNAL

SERÇELER NE HAKKINDA KONUŞURLAR ?

Serçeler yaz kış gözlerimizin önünde oynayıp dururlar. Aldıkları pozlardan ne demek istediklerini anlamak mümkündür.

Tarlalardaki Serçeler

Bazen bir serçe kanatlarını açıp hafifçe çırpırmaya ve sırtını komşu serçelere dönerek çığlıklar atmaya başlar. Bu hafif tehdit pozudur. Barışçı serçeler birbirleri önünde hoplayıp dururlar. Beslenme sırasında tüyleri kabartmak "ben erkeğim ha" anlamına gelir (1).

Yuvada oturan dişi serçe asla tehdit pozları takınmaz ve bu işi erkeğine bırakır. Dişi serçe başını havaya dikerek uzun süre yuvasında oturur, arada bir hafifçe boyun bükür (2).

Yuvasının sınırlarını bir düşman aştığı zaman erkek serçe kanatlarını kaldırır (3).

Oturduğu yerden kuyruğunu keskin hareketlerle sağa sola titretmek o yerin ele geçirildiğini anlatan bir işarettir (4).

Erkek tüylerini kabartarak bir dişiyi baştan çıkarmayı deniyor (5).